

Në pajtim me nenin 55 paragrafi 1 i Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" Nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 dhe "Gazeta Zyrtare" Gazeta e Republikës së Maqedonisë së Veriut" 96/19 dhe 110/19), si dhe në bazë të nenit 50 paragrafi 6 të Ligjit për Arsimin Fillor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" Nr. 161/2019), Ministri i Arsimit dhe Shkencës miratoi plan-program të shkurtuar për lëndën Arsimit teknik për klasën V të arsimit fillor nëntëvjeçar për vitin shkollor 2020/21.

MINISTRIA PËR ARSIM DHE SHKENCË
BYROJA PËR ZHVILLIMIN E ARSIMIT

PROGRAM I SHKURTUAR
MËSIMOR

ARSIMI TEKNIK

Shtator 2020

ARSIMI FILLOR
NËNTËVJEÇAR

Klasa V

1. Hyrje

Programi mësimor i shkurtuar për lëndën Arsim teknik bazohet në qëllimet/rezultatet e pritura të parashikuara me programin mësimor për lëndën që zbatohet rregullisht në përputhje me plan-programin e përcaktuar.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema të caktuara/fusha mësimore dhe njësi mësimore që duhet të realizohen gjatë 159 ditëve mësimore, me kohëzgjatje prej 30 minutash, me çka ruhet fondi i parashikuar javor i orëve të përcaktuara në programin e rregullt, 2 orë në javë, respektivisht, 64 orë gjithsej.

Arsimtari gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar udhëhiqet nga qëllimet/rezultatet e pritura, konceptet, metodat dhe aktivitetet e përcaktuara në plan-programin e rregullt mësimor.

2. Vështrim i temave mësimore për lëndën e arsimit teknik

Komunikimi grafik	8
Materialet, ndërtimi dhe formësimi	22
Krijimtaria konstruktuese	24
Komunikacioni/trafiku	10
Numri i orëve	64

Tema – KOMUNIKIMI GRAFIK – 8 ORË

Njësitë mësimore	Numri i orëve
Kultura e punës - punëtori shkollorë	1
Vizatim teknik, aksesorë, materiale	1

Njohuri grafike - rregullat për të bërë një vizatim teknik	1
Skica, vizatim teknik, vizatim i një objekti të thjeshtë	1
Leximi i vizatimit të punëtorisë dhe të montuar	1
Krijimi i një vizatimi të thjeshtë teknik në kompjuter / aplikim i TIK	2
Testimi i njohurive	1

Tema- MATERIALET, NDËRTIMI DHE FORMËSIMI - 22 ORË

Njësitë mësimore	Numri i orëve
Siguria në punë; Materiale - letër, karton, dru	2
Karakteristikat e letrës dhe kartonit: Detyrë projektuese kërkimore - vetitë e letrës dhe kartonit / zbatimi i TIK	2
Përsëritje, shfaqje e rezultateve të pritura	1
Procedurat teknologjike kur punoni me letër dhe karton - procedurat e palosjes - rrotullimit. Detyrat për punë: Trupat gjeometrikë, Kutia e dhuratave	4
Detyrat për petëzimin dhe ngjitjen: Avionë, Varkë me vela, Shtëpi model, Projekt i shtëpisë për pushime / shtëpi malore, Nga ideja në modelin prej druri	6
Detyrat nga materialet e ricikluara - një automjet garash ... dhe sipas zgjedhjes tuaj	4
Materialet: punë me tel të butë - sipas zgjedhjes suaj	2

Përsëritje, shfaqje e rezultateve të pritura	1
--	---

Tema – KRIJIMTARIA KONSTRUKTUESE 24 - ORË

Njësitë mësimore	Numri i orëve
Mbrojtja gjatë punës me pajisje teknike Pajisjet që shndërrojnë energjinë elektrike në nxehtësi	2
Detyrë projektuese - Mjetet teknike në shtëpinë time	2
Forca, transmetimi i forcës dhe lëvizjes dhe Elementet e transmetimit të forcës dhe lëvizjes (boshti, rripi dhe shiritat, ingranazhet/dhëmborët)	2
Detyrë projektuese - mekanizmat dhe makinat e thjeshta	2
Përdorimi i energjisë së diellit, ujit dhe erës	2
Detyrë projektuese: Përdorimi i burimeve natyrore të energjisë	2
Ndërtimi i modeleve të konvertuesit të energjisë - bunar (rrota e mullirit me ujë dhe mullirit me erë)	3
Detyrë praktike: Përpunimi i një automjeti me vinç; aeroplan; automjet	4
Ndërtimi i modeleve dhe maketeve nga materiali ndërtimor sipas zgjedhjes suaj - ide	3
Përsëritje, shfaqje e rezultateve të pritura	2

Tema KOMUNIKACIONI - 10 ORË

Njësitë mësimore	Numri i orëve
Elementet e rrugës dhe objektet në rrugë	2
Rregullat dhe normat për pjesëmarrjen e çiklistit në trafikun publik / zbatimi i TIK / eko standardet	2
Zgjidhja e situatave të trafikut	2
Ndërtimi i një udhëkryqi me elemente për rregullimin e trafikut – detyrë projektuese	2
Përsëritje e materialit	2

3. Rekomandimet didaktike

Udhëzime për ndërlidhje lëndore

Përmbajtjet mësimore të lëndës së arsimit teknik ofrojnë mundësi për lidhje të integruar, të synuar dhe përmbajtjesore me lëndët mësimore: informatika, shkencat natyrore, matematika, arsimit figurativ, njohja e mjedisit dhe krijimtaria. Mësimdhënësi e realizon dhe rregullon programin në përputhje me moshën, përkatësisht klasën e nxënësve, interesat dhe njohuritë e tyre paraprake.

Qëllimet e përcaktuara në tema ofrojnë një mundësi për planifikimin dhe realizimin e përmbajtjes dhe aktiviteteve në përputhje me moshën, përparimin, nevojat, interesat, njohuritë paraprake dhe arritjet e nxënësve, si dhe duke respektuar parimin e aktualizimit - dhe realizimin e tyre. Ai përdor shembuj të tanishëm dhe të rinj teknologjikë, teknologji dhe procese pune - dizajn dhe teknologji, të cilat duhet të lidhen me përvojën e fituar nga nxënësit në

shkollë dhe jashtë saj. Gjatë demonstrimit, nxënësit udhëzohen të përdorin procedurat, elementet dhe pajisjet me hulumtimin problemor të detyrave dhe udhëzohen në zbatimin e njohurive dhe aftësive të fituara në jetën dhe praktikën e përditshme. Programi mësimor gjithashtu ofron qëllime specifike që arrihen përmes aktiviteteve të nxënësve e që janë planifikuar për përvetësimin e përmbajtjes së synuar dhe zhvillimin e aftësive të nxënësve për kreativitet, inovacion dhe aftësi në punën me materiale.

Gjatë klasës së pestë, nxënësit do të kenë mundësinë të takohen dhe aftësohen për realizimin e ideve të tyre dhe realizimin e idesë në një produkt të përfunduar, model - konstrukcion - makete, madje edhe funksionale për qëllime dhe përdorues të caktuar. Programi i shkurtuar u mundëson nxënësve të fitojnë njohuri dhe aftësi në përdorimin e materialeve dhe përbërësve, sistemeve të kontrollit, strukturave, produkteve ekzistuese, cilësisë, shëndetit dhe sigurisë. Kjo qasje e programeve të përpiluara në këtë formë supozojmë se do të ndikojë ndjeshëm te nxënësit në aspekt të zhvillimit të krijimtarisë teknike, inovacionit, kreativitetit dhe aftësisë për tu organizuar.

Aktivitetet e parashikuara në program për klasën e pestë mbulojnë disa qëllime specifike që mund të realizohen me forma, metoda, modele dhe qasje të ndryshme moderne.

Për shkak të specifikave / shkurtimit të orëve sipas numrit dhe kohëzgjatjes së tyre, përmbajtja, aktivitetet dhe metodat e ndryshme të punës mund të kombinohen. Aktivitete të caktuara mund të kryhen nga nxënësit në kuadër të veprimtarisë jashtëshkollore ose në kohën e tyre të lirë, qoftë e natyrës kërkimore ose si punë praktike.

Krijimi i modelit, maketit apo dizajnit të plotë mund të bëhet në faza, megjithëse është më mirë në shkollë të kombinohen dy orë bllok në klasa për punë të pandërprerë. Qëllimi është krijimi i produkteve për t'i parë, prekur, shijuar vetë, për të qenë krenarë për atë që kanë bërë. Nga ana tjetër, mësimdhënësit mund ta arrijnë këtë përmes një numri aktivitësh, mënyrash të ndryshme, ndërsa përdorin materiale dhe teknologji të përshtatshme didaktike, situata në mënyrë që të krijojnë një bazë për të mësuar më vonë në këtë temë. Duke ofruar video, qasje në materialet elektronike, udhëzime, referime në faqet përkatëse dhe natyrisht të gjenden mënyra për të kontrolluar se çfarë kanë bërë fëmijët.

Përdoren ngjarje aktuale pune dhe teknologjike, procese pune, dhe këto më pas lidhen me përvojën e fituar nga nxënësit brenda dhe jashtë shkollës. Gjatë vëzhgimit, udhëzimit dhe demonstrimit, nxënësit udhëzohen të përdorin procedurat dhe instrumentet në njohjen, zgjidhjen dhe zbatimin e njohurive të marra në jetën dhe praktikën e përditshme.

Është jetike, megjithëse numri i orëve zvogëlohet – që përmbajtja dhe aktivitetet të planifikohen dhe realizohen me bashkim, ndërthurje, dhe gjatë kësaj të arrihen rezultatet e pritura që kultivojnë krijimtarinë, inovacionin përmes dizajnit, eksplorimin e botës së hartuar dhe dizajnuar në të cilën të gjithë ne jetojmë.

Sa i përket hapësirës, është e nevojshme të përdoret punësoria shkollë sipas AT. Nëse nuk ekziston një e tillë, atëherë kushti minimal është që shkolla të sigurojë një sërë mjetesh dhe pajisjesh sipas normës së përcaktuar për lëndën AT dhe përmbajtjeve të reja për këtë program dhe t'i përdorë ato në klasën klasike.

Lënda mësimore në klasën V mësohet me 2 orë në javë, respektivisht me 64 orë gjithsej.

4. Normativi për kuadrin arsimor

Programin e shkurtuar mësimor e realizon arsimtari në pajtim me normativin për kuadrin arsimor të dhënë në plan-programin e rregullt mësimor.

Programin e shkurtuar mësimor për lëndën e Arsimit teknik për klasën e pestë të shkollimit fillor nëntëvjeçar për vitin shkollor 2020/2021 e konfirmoi:

Ministri për arsim dhe shkencë

Mila Carovska